

Velja v Ljubljani:

celo leto	K 56—
pol leta	28—
četrt leta	14—
en mesec	5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 60—
za pol leta	30—
za četrt leta	15—
za en mesec	5:30

Jugoslavija

Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Časi se računajo po porostoru in si 63 mm enkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19.
Upravništvo je na Marijinem trgu št. 8. —
Telefon št. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov l. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopis naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Zdaj je čas dela!

Od začetka pa do danes in dokler bo naša komaj osvobodjena domovina v nevarnosti, smo in bomo apelirali na naše zavedno ljudstvo, na naše fante in može, da izpolnjujejo domovinske dolžnosti. Spočetka so bili naši fantje nekake rezervirani, utrujeni in siti dolge sušne vojaške službe, katero so morali opravljati avstrijskim trinogom, ki so mučili na vse mogoče načine, toda s prijetjem časa so se zavedli svoje svobode in klic domovine in se začeli izpolnjevati vojaški dolžnosti. Sprevideli so, da se ravna z njimi človeško in da jih domovina potrebuje.

Zdaj ni čas pohajkovanja, veseljačenja in pijančevanja. Kdo bi se veselil, če mu režejo posamezne ude od njegovega telesa? In tako delajo naši sovražniki z našim narodnim telesom. Zato smo obsojali lenobo naših fantov. Danes pa moramo priznati, da so nas fantje razumeli in ubogali našo vladu, ki jih je pozvala pod orožje, da branijo ogroženo domovino in da bodo mogli pozneje sladko počivati po storjenem delu na svobodni zemlji.

Naši fantje so torej postavili na laž celo Italijane, ki so se veselili njihove lenobe. Tolažili so se, da bo naša vlada izgubila vso simpatijo pri slovenskem ljudstvu, pa so se silno zmotili. Naše ljudstvo je spoznalo, da vlada za Slovenijo zastopa le narodne koristi, zato jo uboga in sledi njenim naredbam, ki so v blagor domovine.

Italijani, katerih tajna zveza z avstrijskimi Nemci je dokazana, izdajajo v Gorici časopis „Goriški Slovenec“, ki je sicer pisan v glasu slovensčini, v resnici pa je glasilo italijanske vlade. Tega lista se poslužujejo Italijani, da bi ubili v našem primorskem ljudstvu vsako narodno zavest! V njem hujskajo proti Jugoslaviji in še posebej proti deželni vladi za Slovenijo.

Ta listič je dne 25. jan. priobčil pod naslovom „Dovolj je prelivanja krvi“ naš članek „Kam plovemo?“ v katerem je italijanska cenzura črtala našo kritiko o popustljivosti vlade pri izvedbi mobilizacije.

Od tedaj se je pri nas mnogo spremenilo v tem oziru. Vlada sama je izrekla svoje veselje nad ugodnim uspehom mobilizacije, katero so hoteli ovirati italijanski in nemški vohuni.

Po citiranem članku piše omenjeni listič: Kaj naj porečemo mi? Prav imajo kranjski fantje, da ostanejo doma. Po štirih letih te grozne vojske imajo pravico do miru. Vsa sporna vprašanja med narodi bo odločila mirovna konferenca, ki se je že pričela. Ne bodo odločevali ne Nemci na Koroškem, ne Ljubljanci. Zdaj je čas dela. Dovolj je prelivanja krvi!

Ali ne govorijo ravno tako razni Šturerjanci in druga veleizdajniška golazen na deželi? S tem je dokazana tudi njihova zveza z nasilnim Italijanom in avstrijskim Nemcem. Italijani imajo vse polno vohunov in hujšakčev na naši zemlji, toda njihove spletke se ne bodo posrečile. Zato bodo že poskrbeli naši hrabri in zavedni fantje, ki so pohiteli in še hitijo pod narodno zastavo. Italijani vedo dobro, kaj znajo „kranjski“ fantje!

Sicer pa imajo Italijani prav, če menijo, da je zdaj čas dela. To vemo sami, zato pa tudi delamo in bomo delali za osvobodjenje naših bratov in sester, ki trpijo pod neznosnim italijanskim jarmom.

Madžarska tiranstva v Srbiji.

(Konec.)

Da starši vendar osvobodijo svoje trpine, (čeprav neradi, ker na Banjici so imeli vsaj nekaj hrane, a doma mogoče nič) so začeli zaporedoma vlagati prošnje, da se jih odpusti iz zaporov. Gubernija je v začetku pošiljala te prošnje na Banjico, a vrnila so se vse z opazko: „Obgenannter Schüler ist unentbehrlich“. Prošnje so bile odbite. Toda Taloczija ni bilo več med živimi (ponesrečil se je pri neki železniški nesreči na Ogrskem) in na guberniji je zavel milejši veter: prošnje za odpustitev učencev iz Banjice so se začele reševati že v Beogradu in

sicer ugodno, kar je proketo jezilo nadporočnika, a pomagati si ni več mogel in kmalu je moral oditi.

Učitelj Jakac je bil na Banjici od oktobra 1916 do konca prosinca 1917. Za njim je brištel učitelj Cucolič, ki bi tudi znal marsikaj zanimivega povedati o tem tiranu; enako: enoletni prostovoljec Krok (Poljak), narednik Oraviczan (Rumun), narednik Polak (Čeh), narednik Lemanek (Čeh), podnarednik Knežević (Srb) in mnogi drugi.

Pri navedenih razmerah ni nič čudnega, da so začeli učenci utekati. Da ne bodo zbežali, je dal nadporočnik napraviti visoko žično ograjo krog in krog taborišča, a na vhod je postavil stražo. Toda to ni veliko pomagalo; begali so tudi čez ograjo. Hitro, ko je kakšen ušel, se je telefoniralo na beograjsko policijo, ki je otroka iskala, dokler ga ni našla in ga kot zločinca — čeprav se je mogoče tudi prostovoljno vpisal v zavod — pripeljala nazaj na Banjico. Skoraj vsakemu je sledila ta-le „pedagoška“ kazen: 25 batin po golem in osem-dnevni zapor s trikratnim postom in trdim ležiščem, a marsikateri prostovoljec je zraven kazni moral celo zapustiti svoje rokodelstvo ter preiti v „Reinigungsgruppe“ oziroma v kazenski oddelk. Vojak, ki je bil „kriv“ njegovega zbežanja, je bil kaznovan s 30 dnevnim taboriščnim zaporom; če je pa ta vojak bil podčastnik, je moral zraven zapora še iz podčastniške v navadno vojaško menažo. Podnarednik Knežević, ki je bil na bojišču večkrat odlikovan, a kaznovan sploh nikdar, je imel radi bežanja otrok taboriščni zapor kar štiri mesece zaporedoma. — Ti kaznovani vojaki so pa imeli pravico maščevati se nad takimi otroci; nadporočnik sam jih je k temu vspodbujal, česar so se nekateri v polni meri tudi posluževali.

Učenci so spali v sobah po 20 do 30 skupaj. Z njimi je spal tudi eden podčastnik. Stranišče je bilo oddaljeno najmanj 100 korakov. Kako naj straži en sam vojak one v sobi in one, ki se v temni noči oddaljijo za celih sto korakov, ko tudi on takrat

spi in mora spati, ker drugo jutro mora na delo? Ubegu je pa vendar bil „kriv“ in zato tudi kaznovan!

Take in podobne razmere so vladale na Banjici za časa „slavne“ avstro-ogrske okupacije naše Srbije in sicer z znanjem in neznanjem visoke gospode pri vojni generalni guberniji.

Se eden posebno vnebovpijoči slučaj:

Nekega dne koncem novembra 1916 sta iz kazenskega oddelka po noči pobegnili dva učenca: Tilinger (le po imenu Nemec), 16 letni, navidezno močan fant in bolj slaboten, 11 letni deček, kateremu se žal imena ne spominjam več. Eden vojak iz Banjice je vedel, kje stanujejo Tilingerjevi starši. On je drugo jutro šel v Beograd, našel Tilingerja in ga pripeljal nazaj na Banjico. — Nadporočnik ga je po tolmaču učitelju Jakcu vprašal zakaj je pobegnil. Tilinger je odgovoril, da so mu bile opanke že popolnoma raztrgane, zato je šel domov po svoje ter se hotel ravno takrat vrniti, ko je prišel ponj vojak in ga odpeljal. Nato reče nadporočnik: „Kako nesramno laže ta srbska svinja!“ ter ga s korobačem močno udaril po glavi, najmanj 10 krat. Nato reče: „Ta pes je pobegnil že parkrat, zato dobi ostrejšo kazen: slečite ga do nazega in privežite za kakšno drevo ter mu naštejte 50 batin, toda takih, da mu bo kri, kosti in meso v zrak brizgalo; v zaporu ostane osem dni, ima post in trdo ležišče vsaki dan, a po končani kazni gre v delavnico, toda spal bode v zaporu še 8 dni. Naj pes crkne...!“

Fant sicer ni bil privezan za drevo, kakor se je glasilo povelje, batine je pa vendar dobil, in sicer take, da se jih bode vedno spominjal; vpil je kot lev ter bil tedne in tedne ves sključen, a sedeti ni mogel najmanj mesec dni.

Istega dne kot Tilinger se je vrnil tudi oni 11 letni deček, in sicer sam, prostovoljno. Oglasil se je pri učitelju ter ga milo jokajoč prosil, naj bi mu nadporočnik kazen odpustil. Ko je prišel pred nadporočnika, ga je ta bestialno pogledal in rekel: „Ta je tudi lump!“ ter ga udaril nekoliko-

VLADIMIR LEVSTIK.

15. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

Gospodje Beaupertniški so prelivali svojo kri na strani zaveznikov zoper republiko in zoper uzor-patorja; Waterloo je preživel samo baron Raoul. major v avstrijski konjenici. Poročil se je z grafico — a čemu vam bodo imena! — ter priženil neznanu imetje, ki je zadoščalo komaj za preskrbo njegovih otrok. Najmlajši sin, moj ded Albert de Beaupartuis, je padel kot stotnik pri Kraljevem Gradcu, mesec dni pred rojstvom moje matere; baronica Klotilda ni prebolela moževe izgube; sirote so se usmiliili sorodniki ter ji pomogli do stanu primerne vzgoje; knežinja Metternichova jo je spravila kesneje na cesarski dvor...“

Grof je pomolčal, kakor bi ga zmagovala teža spominov; odsrebnil je vina, potegnil si z robcem preko čela, uprl oči naravnost v profesorja ter nadaljeval z oprezno pridruženim glasom:

„Tu, gospod, se začnejo ona, kar vas utegne iznenaditi. Lepota baronice Claire-Marguerite je v prvem trenutku njenega pojavljanja na dvoru zatemnila najsijajnejše zvezde vladarjeve okolice; in naš stari gospod je bil takrat še mlajši... Moja mati ni dolgo vršila dvorjanske službe; čez leto dni je mahoma zginila s pozorišča. V skritem zatišju je dala življenje meni, ki ne smem glasno imenovati svojega očeta pred ljudmi. Recite, dragi gospod, kdo

more biti bolj sirota od mene? Pozabilo naju veličanstvo ni, to moram priznati; naklonilo je materi veliko premoženje ter naju povzdignilo v grofovski stan s pridevkom »von Künnigsbruch«. Sam Bog ve, da ga ne nosim lahko in tudi ne z veseljem: povsod me spremlja zavest, da živim v tuji senci, ki ji ne morem uteči, povsod me tlačí breme, ki ga ne morem vreči z ram; nikjer na širnem svetu nimam svojcev, nikjer me ne vabi gorkota rodnega ognjišča! — je vzkliknil gost, patetično stresaje glavo, ter zavil oči proti stropu.

Z očmi in usti je stregel Pohlin na grofove besede, rušeč se vase od spoštovanja, zadovoljstva in kesanja hkrati. Najrajši bi se bil raztopil v solzah; grabilo ga je, da bi zdrknil h gostovim nogam ter se povaljal v nepobiten dokaz oboževanja. Za njegovo mizo sedi takorekoč predstavitelj cesarske hiše ter pije njegovo vino, izliva skrivnosti svoje in vsega presvetlega habsburškega rodu pred njim, zavržencem, ki se je včeraj proglasil naprednjaka in socialista; in tako vzvišeno osebo je trepljal po rami! Toda grof Beaupertuis von Künnigsbruch je bil ljudomil kakor cesar jožef; premilostno se je blagovolil razodeti ubogemu profesorju, čimdalje bolj mu diši njegov jeruzalemec, zmerom prijazneje upira vanj oči; kolik blagor, kolikšna čast! Še včerajšnji zanos je temnel spričo nad, ki so vrele zdaj pod humanistovo plešo ter mu risale bodočnost, polno poboljšanja, odlik in protekcije.

»Da, da, visokorodje!« je momljaj venomer, bulječ visokemu gostu v obraz in prikimavaje njegovi zgodbi z vso svojo ponižno sključeno postavbo. »Da, da; tudi jaz si drznem biti vašega mnenja...«

Le nekaj mu ni šlo v glavo: kako more biti visokorodje tako nezadovoljno s svojo usodo. Ako bi tekla po njegovih žilah vzvišena cesarska kri, še v hemoroidih bi jo molil...

»Ne vem, ali razumete popolnoma ta položaj,« je nadaljeval aristokrat, kakor bi odgovarjal profesorjevi misli. »Povem vam, da niso redka trenotja, ko me popade stud in mrznja do življenja. Pred tremi leti sem napisal oporoko, v kateri volim vse svoje bogastvo dobrotelnim ustanovam; nato sem se ukrcal v Alžer in stopil v tujsko legijo. Upal sem, da tam pozabim preteklost, in če ne, da najdem pokoj v peščenih zametih Sahare. Drugi se bijó za slavo in odlikovanja; jaz sem vihtel orožje z obupom človeka, ki je napravil križ čez vse. Pa niti v legiji mi ni bila sreča mila; prišel je novinec, ruiniran človek iz mojih krogov, moj znanec in osebni sovražnik, ter izdal moje pravo ime in poreklo. Začel se je pravi pekel nagajanja, zasmehovanja, trpinčenja, muk in celo političnih intrig; nič več mi ni bilo obstanke. S tovarišem, preprosto, zvesto dušo — ako pomnim prav, je bil mož iz vaših krajev — sva sklenila tvegati vse ter pobegniti neke noči. Francozi so naju zasledovali; moj tovariš je dobil kroglo v trebuh. (Dalje.)

krat s korobačem po glavi. Nato ga je vprašal, zakaj je pobegnil in ko mu je deček rekel, da se je šel domov v (Belgrad) po obleko, ker je bil poln uši, ga je nadporočnik še nekolikokrat udaril s korobačem po glavi ter surovo zapil: „Saj ni res, ti srbska svinja, ti! Lažnjivec! Pes — ti in tvoj kralj! Zapomni si boš, zakaj si pobegnil! Toliko srbski je že znal. Proti učitelju: „Dobi isto kazen kot Tilinger“.

Ker pa je ta deček bil dosti mlajši od Tilingerja, ker se je sam prostovoljno vrnil in ker ni preje menda nikdar pobegnil, mu je hotel učitelj kazen ublažiti. Zato si je upal prav ponižno vprašati: „G. nadporočnik, najpokorneje prosim, kaj dobi ta deček 50 batin? Vrnili se je namreč prostovoljno.“ „Da!“ se je oglasil odgovor. Učitelj: „G. nadporočnik najpokorneje prosim, kaj se bode tudi postil kot Tilinger — vseh 8 dni?“ Nato nadporočnik pomeri učitelja od pete do glave ter kot nor zavpije: „Kaj ste neumni, ali kaj! Kaj vprašujete! Ali Vam nisem poprej rekel, da dobi isto kazen kot Tilinger?“

„Molčal sem“, pravi učitelj, „stiskal zobe in sklenil zaroto ter nemo gledal za jokajočim dečkom, ki je venomer vpil: Majka moja, majko moja...! Čez nekaj časa je čulo iz zapora tako vpitje, kakoršnega še nikoli nisem čul, a ječanju pa ni bilo ne kraja ne konca. Nadporočnik se je pa pred zaporom šetal...!“

Po avstrijskem zakonu tudi največji zločinci ne smejo dobiti post (namreč samo kruh in vodo) več kot trikrat v tednu. Ta prokleti madžarski advokat je pa, meni nič tebi nič, nedolžnemu 11 letnemu otroku zraven batin prisodil še post kar čez celih 8 dni! — Ali ni tudi to krvava pravica? „Najlepše“ pa šele pride:

Po par dnevih Tilinger nevarno zbolil: bruhal je kri. Drugo jutro ga je učitelj z enim vojakom „mit Bajonett auf“ privedel na bolniški pregled. Zdravnik, dr. Marošević, je konstatiral, da ima Tilinger vnetje pljuč ter odredil, da ostane v bolniški sobi, da dobi celo menažo in (zraven zdravil) vsak dan en liter mleka, a nadaljeval bo kazen, ko ozdravi.

Ko je nadporočnik po svoji navadi okoli desete ure prišel v pisarno, mu je učitelj javil, da je zdravnik zadržal Tilingerja v bolniški sobi. „Kaj Tilinger je v bolniški sobi?“ zarujove nadporočnik ter dostavi: „Tako! Najzaj, sicer pobegne!“ Učitelj: „G. nadporočnik, najpokorneje javljam, da ima Tilinger vnetje pljuč, v zaporu bi mogel poginiti.“ „Nič ne de“, se je glasil odgovor, bode en srbski pes manj; takoj v zapor ž njim!“

Dr. Katono je učitelj že dobro poznal, toda tako povelje ga je vendar osupnilo. Hoteč nadporočnika še bolj spoznati — prilika za to je bila dana lepa — vpraša ga, dobi li naj Tilinger od tega dne naprej celo menažo in tudi en liter mleka, kot mu je zdravnik zapisal, ali pa naj se še nadalje posti. „Weiter fasten!“ (postiti se) — se je glasil odgovor. Nato nadporočnik nasloni glavo ob dlan desne roke, pogleda učitelja ravno v oči in ostro vpraša: „Kaj Vi prav za prav mislite, kdo je komandant na tem zavodu, jaz ali zdravnik? Ali ne veste še, da komandant sem jaz, a zdravnik mi more dati le svoj svet?“

Drugo jutro sta se dolgo časa prepirala zdravnik in nadporočnik. — Nadporočnik je res bil komandant: Tilinger je ostal v zaporu in postil se zaporedoma vseh osem dni.

Kaj bi si zaslužil nadporočnik dr. Katona, advokat, za tako trpinčenje ubogih srbskih otrok? V reakcionirani dobi — vislice, a sedaj? Vsaj tako kazen kot Tilinger!

Vse ima svoje meje.

O slovenskem drž. uslužbenstvu se je v zadnjem času mnogo pisalo. Povod za rekriminacije je dal ustanovni občni zbor podpisanega društva in članek v št. 23 „Slov. Nar.“ z dne 29. prosinca in št. 27. z dne 1. svečana t. l.

Društvo smatra za potrebno, da poda širši javnosti pojasnilo, omejuje pa se pri tem zgolj na suha dejstva. Povdarjamo pred vsem, da stoji društvo, katerega člani pripadajo vsem trem političnim strankam, nad strankami. Zato tem bolj obžalujemo, da se skuša organizaciji podtikati politično stremiljenje, v članstvu samem pa razvnamati strankarska nasprotstva.

Poročilo predsednika Lillega, podano na ustanovnem občnem zboru, je bilo povsem stvarno in ni imelo hujskajočega namena. Izrecno je celo povdarjal, da se vzdržuje vsake kritike napram postopanju vlade v vprašanju državnih nastavlencev in le predsednikovi taktičnosti je pripisoval, da se je občni zbor ob impozantnem številu udeležencev tako manifestujoče završil.

Da je padla od strani zborovalcev tudi kaka pikra, pa opravičena opazka, je pri mizeriji, v kateri živijo državno uslužbenstvo že nad štiri leta, nekaj popolnoma umiljivega.

Spontano stavljeni predlogi, ki merodajnim činiteljem niso dobro došli, so naravna posledica boja za obstanek in umetni vsakemu, kdor pozna bedo državnih nastavlencev.

O kakem napredovanju državnega uradništva za časa nove vlade društvu do zdaj še ni nič znanega, izvzemši nekaj slučajev na višjih mestih.

Javnosti ni prikrito, da je pri večini imenovanj odločevalo prijateljstvo, osebno znanje in politično strankarstvo.

Učitelstvu k zboljanju gmotnega položaja iskreno čestitamo in mu je privoščimo iz srca, pri tem pa bi vlada državnih nastavlencev ne smela prezreti.

Ni pa treba posebej naglašati draginske doklade in četrtletnega nabavnega prispevka, ki ga je vlada, s tem, da zadevne zakona ni preklcala, obligatorično prevzela od bivše Avstrije.

Ali bi nam dopisnik „Sl. N.“ ne mogel povedati, komu so zahteve drž. uslužbencev pretirane?

Upravna komisija napram njim ni imela nikakih pomislekov, celo vlada jih je priporočljivo predložila v Beograd.

Predsednik Lilleg je citiral na občnem zboru dobesedno dr. Ravniharjeve besede:

„Sramota je, da državni nastavlenci stradajo, še večja sramota pa je za državo, ki svoje delavce s pičlo plačo tira k stradanju.“ Saj menda gospod doktor kot trajni prijatelj in zaščitnik državnih uslužbencev danes ne bo mislil drugače.

K citatu ni bil pridejan nikakšen komentar, ki bi količkaj meril na osebni napad.

Društveni odbor je bil sestavljen tako, kakor so predlagale posamezne organizacije, katerih vsako zastopa najmanj en odbornik.

Očitek „da se hoče splošno organizacijo drž. uslužbencev izrabiti v te nečedne namene, dokazuje tudi sestava odbora“ je tedaj docela neutemeljen in ga društvo kar najodločneje zavrača.

Zdi se nam, da je dosegel član kar baš nasprotno od onega, kar je imel v mislih.

Obžalujemo, da je večini držav. uslužbencev pokazal, kako naj se krene na levo, ravno list, za katerim stoji JDS.

Za nas je zadeva končana in na nadaljna izvajanja ne bomo več reagirali.

V Ljubljani, dne 5. svečana 1919.

Za odbor „Društva uslužbencev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev na slovenskem ozemlju“.

Makso Lilleg,
tč. predsednik.

Joža Bekš,
tč. 1. tajnik.

„Sveta vojska“.

Vprašanje naše protialkoholne organizacije je postalo tako akutno, da ga nikakor ne bomo mogli izpustiti z vidika in se bomo zopet in zopet vračali knjemu. Brez dvoma spada k važnim problemom malega naroda in mora biti rešeno zaeno z ostalimi socialnimi in političnimi reformami. — Poročilo „Svete vojske“, objavljeno te dni v časopisu, daje strankam na voljo, da osnujejo lastne organizacije ali pa se strnejo v skupno falango za boj proti sovražniku alkoholu. Zdi se nam, da je poslednje najprimernejše. Računati moramo z dejstvom, da so predsodki o protialkoholnem gibanju vcepljeni tako globoko, da bo treba mnogo dela in truda, predno se osnuje krajevna protialkoholna organizacija, ki bi bila zmožna življenja in pozitivnega delovanja. Kaj pomaga, če bomo imeli v vsaki župniji kar dva protialkoholna odbora, v mestih in industrijskih krajih celo tri, toda noben ne bo imel dovolj moči, da prodre močne ovire, ki se bodo stavile temu gibanju nasproti in se zaseka takorekoč narodu v kri. Zakaj vse drugo je streljanje v prazno: dokler ne bo protialkoholno gibanje prodrlo v jedro naroda, na kmete, dokler ne bo imelo svojih „strelskih jarkov“ v zadnji vasi naše domovine, je zmaga negotova in dvomljiva. Vkljub čudni psihologiji naše strankarske politike smemo vendar upati, da bi se našel brez posebnih težav nekak modus za enotno disciplino in skupen nastop. Etična organizacija je eminentno narodna stvar in kakor smo nastopali skupno v važnih narodnih vprašanjih, tako naj bi tudi tukaj ne cepili svojih moči. V vsaki stranki se bodo našli i bojovníci i nasprotniki pa je že zagadelj potrebno, da so nam čete združene!

B. B.

Proti italijanskemu imperijalizmu.

Protestna zborovanja na Hrvaškem.

Zagreb, 3. februarja. (Lj. k. u.) Iz vseh krajev Jugoslavije prihajajo poročila o protestnih skupščinah, ki so se vršile v nedeljo proti italijanskemu nasilnostim in italijanskemu imperijalizmu. Na večini skupščin so govorniki poudarjali, da bi bil mir s pogoji, kakor jih hoče Italija, za Jugoslavijo nesprejemljiv.

Protestni shod v Dubrovniku.

Dubrovnik, 2. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dop. urad poroča: Na poziv jugoslovanskega akademskega kluba je bila danes proti italijanskemu imperijalizmu veličastna skupščina, katere ni mogel zapreči niti silen dež in slabo vreme. Meščanstvo se je zbralo v starem knežjem dvoru. Dijaki in omladina je prišla z zastavami na skupščino. Otvoril jo je pravnik Hope in poudarjal ta usodni čas, ko se posvetujejo ljudje o bodočnosti človeštva. Predlagal je za predsednika skupščine načelnika in narodnega zastopnika dr. Nelka Čingrijo. Ta je sprejel predsedništvo. Šodnik Drašković je med drugim pozval narod, naj pristopi dobrovoljskim legijam, ako bo treba. Bosanski zastopnik dr. Živko Nježić je slavil spoj treh plemen v edinstveni jugoslovanski narod. Duhovnik Bojanič je sporočil pozdrav ujetih Jugoslovancev v Italiji. Primorski kapitan Moderčin je govoril o jugoslovanskem morju in pomorščakih. Abs. pravnik Piper je naglašal solidarnost dubrovniških akademikov. Dr. Nelko Čingrija je prebral na Wilsona naslovljeno brzojavko, ki jo je zbrano meščanstvo sprejelo vzklikoma. Navzlic silnemu dežju so šli zborovalci po mestu, noseč napise proti ital. imperijalizmu. Naposled so se ustavili pod državno jugoslovansko zastavo, prepevali bojne pesmi in navdušeno vzklikali kralju Petru, regentu Aleksandru in celokupnosti Jugoslavije. Pred kipom svobode so peli narodne himne in se razšli.

Protestne skupščine v Dalmaciji.

Split, 4. februarja. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Iz vseh krajev Dalmacije prihajo vesti o številnih protestnih skupščinah proti italijanskemu nasilju. Veličastne skupščine so se vršile v Dubrovniku, Vrljici, Makarski in Gradcu.

Pod italijanskim jarmom.

Italijanski terorizem.

V Cerknem vlada terorizem. Ljudi retirajo za vsako malenkost ter jih odvažajo v Trst. Pri komur dobijo slovenske časopise ali žigosan denar, je njegova usoda zapečaten. Zapor v Trstu so prenapolnjeni. Samo iz cerkanske občine je zaprtih nad 20 ljudi.

Mirovna konferenca.

Posebna komisija za rumunske zahteve. — Grške teritorialne zahteve

Pariz, 4. febr. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: 7 dni po veliki velesli so se sestali v Parizu večje popoldne v ministrstvu za zunanje stvari. Imenovali so posebno komisijo, ki bo proučila rumunske zahteve. Henry Tardieu, delegat pri konferenci in podravatelj za evropske zadeve v političnem oddelku ministrstva za zunanje stvari Laroche bosta zastopala Francijo v tej posebni komisiji. Nato so imenovali delegate, ki bodo nadzirali izvedbo dogovora, sklenjenega med Poljaki in Čehi glede zasedbe Tešina. V to komisijo je imenovala Francija bivšega francoskega konzula v Varšavi Veltena. Nato je Venizelos obrazložil teritorialne zahteve Grčije. Grčija zahteva: 1. Severni Epir in južno Albanijo, 2. Tracijo, 3. Carigrad. Za primer, da ne bi Carigrad pripadel Grčiji, predlaga Venizelos internacionalizacijo tega mesta pod protektoratom zveze narodov. 4. Otoke Dodekaneza, 5. otok Ciper, 6. v Mali Aziji: Zapadne provincije, del vilajeta Aidina ter luko Smirno. Armenija z vilajetoma Trapecuntom in Adano naj postane posebna država, čije upravo naj prevzame velesila, ki jo določi zveza narodov. — Komisija za odškodnino, komisija za ugotovitev odgovornosti ter komisija za pristanišča, za paroplovbo in za železnice so pričeli z delom. Za predsednike teh komisij so imenovali Klotza, Lansinga in Crispija.

Političen pregled.

Laške budalosti. Tretja številka „Goriškega Slovenca“ z dne 1. januarja 1919 prinaša dopis iz Rima, v katerem pravi, da piše „Giornale d'Italia“ osebno glasilo zunanjega ministra Sonnina v slabi slovenščini pod naslovom „Italija in Jugoslavlani“ sledeče: Pretirane in blazne zahteve onih krogov, ki se ne morejo odrediti avstrijskemu sistemu in mišljenju, kateri so nehote vsled velikih italijanskih žrtev dosegli velikanske ugodnosti nam ne privoščijo, da stvorimo novo državo. — Ti ljudje so pozabili, da je bila prva italijanska kri, ki je tekla v svetovni vojni prelita od naših prostovoljcev, ki so padli v Srbiji, boreč se proti armadi Avstrijca Potioreka. Znano je tudi, da sta vlada in italijanski narod napela vse svoje moči, da rešita srbsko vojsko, njenega vladarja in prestolonaslednika hrabrega Aleksandra. Na to piše, da je ostal Jugoslovancem še stari avstrijski srd napram Italijanom. Pripoznava nam Jugoslavijo od Triglava, Sevnice, Vrhnik, Kvarnera do Banata, Makedonije, Drave na Koroškem, Štajerskem in v Slavoniji, Ohridskega jezera in do Spod. Vardarja. Dalje pravi, kako se dobro godi sto tisočim Albancem, 40 tisočim Slovincem, 40 tisočim Nemcem, 86 tisočim Francozom in 12 tisočim Katalancem, ki živijo svobodno v Italiji in izmed katerih je mnogo takih, ki so dosegli visoka mesta generalov, admiralov in visokih civilnih

Prosimo, ko vpošljete denar na naše upravnistvo, zapišite zadaj na odrezku namen pošiljatve, za kaj je. N. pr. naročnina za Jugoslavijo, za kakšno in katero knjigo ali za kak dohodolen namen, da ne bo potem nepotrebnih reklamacij.

dostojanstvenikov. — Če bi hoteli polemizirati z „Giornale d'Italia“ in „Goriškimi Slovencem“ bi samo navedli par dejstev; n. pr. kako „hrabro“ so se držali italijanski vojaki na srbski fronti, koliko tisoč nežne srbske mladine je moralo umreti pri umiku čez Albanijo po italijanski krivdi in koliko prostosti uživajo sedaj naši bratje v okupiranem ozemlju. Ni nam tudi na tem, da bi ponovno pobili laško bahavost, ker to pozna danes že ves kulturni svet.

Konfinirani ljubljanski Nemci.

Ker je deželna vlada v Gradcu spoznavno z dunajsko vlado odklonila zahteve deželne vlade za Slovenijo in ker je izjavila, da v Gradcu konfiniranih jugoslovancev ne izpusti, je naša vlada konfinirala devet ljubljanskih Nemcev in sicer: Weinlich, Klimpela, ravnatelj „Prometne banke“, prof. dr. Binderja, prof. Vesela, generala Kleinschrotta, ravnatelj Pammerja, odvjetnik dr. Eggerja, notarja Galleta, tajnika kranjske hranilnice Plautza. Vsi ti so za sedaj konfinirani v svojih stanovanjih, ne smejo uporabljati telefona in njihova pisma se cenzurirajo.

Laž in resnica. Split, 4. jan.

(Lj. k. u.) Dalmatinski dop. urad poroča: Sonninov novinar Viktor Vettori piše v „Giornale d'Italia“ o manevrih za kulisami mirovne konference. Zlasti poudarja agilnost jugoslovanskih agitatorjev, ki kočejo po vsaki ceni pridobiti Wilsona in ameriško slišati mnenje zase. Ker smo vajeni slišati enake stvari, se ne bomo čudili stari, v boljšem izdanju natisnjeni italijanski laži gospoda Vettori, da so Hrvati oni, ki so se najhrabreje borili za avstrijsko stvar, Italijani pa oni, ki so trpeli in se mučili. Gospoda okoli Sonnina bi morala biti vsaj tako lojalna in se spomniti vsega trpljenja in vseh muk jugoslovanskega naroda v bivši avstro-ogrski monarhiji. Ali ve gospod Vettori, koliko tisoč naših mož in žena je bilo obojenih v Bosni-Hercegovini, Sremu in Dalmaciji? Ali so bili to italijanski talci, ki so jih gonili po vsej Dalmaciji leta 1914? Ali je italijansko ali jugoslovansko meščanstvo v Splitu leta 1914 manifestiralo pred nemškim konzulatom? Ali je splitska „banda cittadina“ sviralala pred istim konzulatom „Wacht am Rhein“, dočim so bila vsa hrvatska društva razpuščena in vodilni člani zaprti?

Italija in Jugoslavija. Italijansko imperijalistično časopisje piše neprestano o italijanskih pravicah na našem ozemlju, istočasno pa se bere med vrsticami pritajen strah pred našim ujedinjenjem. Močna in velika Jugoslavija je Italijanom trn v peti in tega trna bi se radi na vsak način iznebili. Zato delajo istočasno propagando za njihove pravice in svarijo pred popolnim ujedinjenjem Slovencev, Hrvatov in Srbov v eni državi. Italijani se pač dobro spominjajo kako hrabri so naši vojaki in vedo kako hrabri bi bili šele v vojski med Jugoslavijo in Italijo. Zato skušajo ovirati našo edinost in hujskajo po svojih pomagacih med našim ljudstvom, da bi zasejali med nami razpor. Toda naši ljudje poznajo volka v ovčji koži, kateremu se pri nas gotovo ne bo dobro godilo.

Nemci napadli Radgono. Radgono, 4. februarja zvečer (Ljub. k. u.) Danes so neregularne čete, sestojajo iz uniformiranih in neuniformiranih vojaških oboroženih ljudi napadle mesto Radgono. Jugoslovanska posadka brani in drži mostišče. Boj še traja.

Koroški Nemci za Jugoslavijo. Narodna vlada je prejela iz Velikoveca dopis podpisan od več Nemcev, ki prosijo, naj vlada na vsak način zahteva, da se Velikovec priključi k demokratski Jugoslaviji, ker tudi oni nočejo nič slišati o koruptni Avstriji, kjer ne bo nikdar miru in reda.

Dopisi.

Iz Braslovč. Kakor navadno povsod, tako so tudi pri nas v občinah Braslovče in Polzela, okrožju bivše šulferajnske šole, najglavnejši protijugoslovanski hujskači le izdajice svojega rodu, ki pa sicer govorijo

nemško, da nas obdaja 99 težav, kadar jih moramo poslušati. Največ jih je pa med njimi, ki sploh ne znajo niti besedice nemško, pa se zato zadovoljijo samo s tem, da se sami sebe imenujejo nemške prijatelje. Pomislite, ljudje božji, navzlic temu, da so Nemci zakrivali to svetovno vojno in nešteta živinska grozodejstva, se še dobijo „patroni“, ki se imenujejo prijatelje Nemcev. Ako človek premišluje, zakaj in kako, pride samo do dveh zaključkov: ali so to za judežve groše kupljeni nemški agitatorji, ali pa so norci, oz. „kšajt butlji“, kakor jih imenuje naše zavedno ljudstvo. Naj bo že to, ali ono, toliko je gotovo, da bi bilo dobro sploh vse te temne elemente spraviti pod ključ, da ne bi več hujskali z lažnjivimi razburljivimi vestmi nevednežev in da ne bi več prigovarjali našim fantom, naj ne gredo k vojakom. Da jih bo minilo brusiti po nepotrebnem svoje umazane jezike, bomo že poskušali tudi mi poskrbeti. Zapeljanim fantom pa, posebno vam, ki se posmehujete onim zavednim, ki so že pri vojaki, povemo samo to, da še ni vseh dni konec in da še bote radi šli. Kazen za strahopetno zapečnjaštvo ne izostane!

Celje. V državni službi se nahajajo še vedno razni zagrizeni nemškutarji, ki preje niso znali govoriti slovensko niti za potrebo. Medtem, ko ti ljudje sedijo na najboljših prostorih, morajo naši narodno-zavedni možje služiti v slabih službah. Naše oblasti naj se vendar že enkrat ozrejo na te ljudi, ki nas še pred par meseci niso hoteli poznati!

Poljčane. Dne 9. svečana 1919 se bo vršil v Poljčanah ob 2. uri popoldne v okoliški šoli javni politični shod s sledečim sporedom: Socialna demokracija in naše razmere. Govorita gg. dr. Ravnik in urednik Žebot iz Maribora.

Slov. Bistrica. V nedeljo, dne 9. februarja priredi Citalnica ob 3. uri popoldne v Narodnem Domu literarno predavanje, na katerem bo govoril pesnik Fran Albrecht o Ivanu Cankarju. Pred predavanjem ima učiteljstvo slovenjebistriškega okraja svoje zborovanje. Predavanje je namenjeno inteligenci celega slovenjebistriškega okraja in torej upamo, da ne bo nihče manjkal. Po predavanju je prosta zabava s petjem.

Iz ormoškega okraja. Mesto Ormož, kjer je še nedavno odkrila nemška pisateljica Irma von Höfer „sledove staronemške romantike“, je v par dneh po prevratu dobilo popolnoma slovensko lice. „Nemški duh“ je padel kakor gnilo jabelko v dravske valove, ki so ga odnesli daleč na slovenski Balkan. Bil je skrbno zavrt v graške časopise, na zunaj pa lepo prevlečen z zadnjimi številkami „Štajerca“, da bi našel vsaj malo usmiljenja, če bi ga slučajno dobili Srbi. Resignirano so zrlji za njim naši „Nemci“, „die Wacht an der Drau“. Gustav mu je spisal ginljivo posmrtnico „Was wir fühlen“ (nekoliko drugače kot lani v „Tagespost“), ki konča z žalostnim refrenom: „O mein lieber Augustin, alles ist hin...“ Tragično je bilo gledati Hübnerja, ki se je silil, da bi postal nazaj Hribar, toda ni šlo in ne bo šlo več. „Vi bi lahko ostala kaj ste bila!“ mu je baje dejal oskrbnik H. in to je bil finale cele sedmine. Na to so se razšli na „vse božje veire“. Pa recite, da ni bilo v Ormožu „sledov nemške romantike“?!

Dnevne vesti.

Lepa reč. Ko smo 8. jan. morali bežati iz Borovelj, so na jugoslovanske vojake streljali tudi iz gostilne občinskega odbornika Gratzaja. Njegov sin, znan nemški zagrizenec, pa je bil, kakor beremo, ravnokar od Višjega šolskega sveta v Ljubljani prevzet v nadaljnjo službovanje na ljub. nemški gimnaziji. Tableau!

Enako z enakim. Ker je slov. tehnikom v Gradcu onemogočen obisk predavanj, je naša vlada ustavila pošiljanje premoga za graško tehniko.

Med konfiranci v Gradcu je tudi 82letni dr. Žizek, ki je imel od

naše vlade pooblastilo, da podpisuje nakazila za predujeme jugoslovanskim uradnikom pri izselitvi iz Gradca.

Število ožigosanih bankovcev v Ljubljani. Pri komisiji za žigovanje avstro-ogrskih bankovcev in pri denarnih zavodih in blagajnah ljubljanskih od dne 13. januarja do 2. februarja 1919 ožigosalo se je bankovcev v skupni vrednosti 98.858.493 K.

Poziv! Tvrdka Z. v Ljubljani ima uslužbenega kot glavnega blagajnika P. doma iz Gradca, ki ne razume niti besede nemškega jezika. Ta človek ob vsaki priliki nesramno izziva in napada narodno misleče ljudi s svojim javnim zaničevanjem naše države. Tako je pred kratkim o Srbih izjavil sledeče: „Was ist denn dieser Haufen von Serben da unten. Nichts als lauter Räuber und Mörder.“ Tvrdka Z. se pozivlja, da takoj odpusti tega uradnika, ker bi v nasprotnem slučaju prišli s polnimi imeni na dan in ogradili tega izdajca Narodni vladi. Priče so na razpolago.

Stanovanjska beda. Mestni magistrat odpoveduje sedaj stanovanja vsem strankam, ki nimajo domovinstva in posla v Ljubljani. Vsa na ta način izpraznjena stanovanja se bodo od danes dalje razglašala na magistratni deski. Stranke, ki iščejo stanovanja, se pozivljajo, da seznama odpovedanih stanovanj ne hodijo več gledat v magistratni ekspedit, marveč kar na magistratno desko.

„Mlada Jugoslavija.“ Okrajni šolski svet SHS v Velikovecu izdaja list za slovensko koroško mladino z naslovom „Mlada Jugoslavija“. List bo izhajal kot nadomestilo sa slovenske čitanke, katerih naši otroci na Koroškem do sedaj še ne poznajo. List je z ozirom na njegov šolsko-kulturni namen dobro urejevan ter stane pos. šte. 30 vinarjev. List urejmeta okr. šolski nadzornik Koschier in nadučitelj Močnik.

Vsi bivši interniranci, konfiranci in obsojenci, brez oziroma na to, če so svoje odškodninske zahteve prijavili ali ne, se pozivljajo, naj naznani svoje naslove, kraj in dobo internacije, sodnije, ki jih je obsodila itd. na naslov dr. Janko Leskovec, Ljubljana, Dunajska cesta 31. — Odbor pol. preganjancev.

Udove in sirote onih, ki so bili vsled političnih razlogov obojeni ali ustreljeni ali so umrli v zaporu se pozivljajo naj naznajo svoje naslove dr. Janko Leskovec-u, Ljubljana, Dunajska cesta 31. — Odbor pol. preganjancev. — Drugi slovenski listi se naprošajo, da ponatisnejo gornji vesti.

Vojaški nabori. Te dni se po vsej Sloveniji vrše vojaški nabori rojstnih letnikov 1895 do 1899. Po službenih poročilih je uspeh izdatno večji, nego se je moglo računati. Tudi uspeh mobilizacije je bil zelo povoljen. Dočim so naši vodilni vojaški krogi sodili, da se bo ob vpoklicu petih rojstnih letnikov dalo vsega skupaj nabrati v najugodnejšem primeru k večjemu kakih šest- do sedemstisoč novincev, je do 2. februarja vojaško službo nastopilo že izdatno več nego desetstisoč mladeničev. To število pa je v hipu, ko to pišemo, že prav znatno večje, ker se od ure do ure pomnožuje v vsakem nabornem okolišu. V primeri s tem uspehom je število tistih nerazsodnikov, ki se odtegujejo vojaški službi ali ki so zapustili svoj vojaški oddelek, tako neznatno, da resno ne prihaja v poštev. Ako trdi „Corriere della Sera“ z dne 22. januarja, da se je od vseh vpoklicancev odzvalo komaj 20 odstotkov in da se vsi drugi odtegujejo vojaški dolžnosti s pobegom, govori zavestno neresnico, da bi nas svetu prikazal kot jugoslovansko plemo, ki ga spriči njegovih neurejenih notranjih razmer sploh ni treba upoštevati in čigar zahteve po ohranitvi njegovega ozemlja se smejo zanemariti brez vsakojake opasnosti.

Proč z nemškimi notarji! Pri napadu na Jugoslovane v Št. Pavlu dne 27. decembra 1918 je posebno divjal tamošnji nemški notar, ki je oborožen s samokresom in ročnimi granatami vdrl celo v zasebno stanovanje slovenskih poštinih uradnic. Ra-

dovedni smo, kaj pravijo k temu divjaštvu nemškega kolege tisti slovenski notarji, ki branijo nemške notarje in se pri tem sklicujejo na čut kolegijalnosti. Več kot žalostno je, da se dobe v Jugoslaviji med slovenskimi notarji ljudje, ki hočejo igrati vodilne vloge, pa imajo tako malo narodne zavesti, da pod pretvezo kolegijalnosti branijo naše najhujše narodne nasprotnike, nečejo pa poznati kolegijalnosti napram slovenskemu notarskemu naraščanju, ki mora do sivih las čakati na imenovanje. To, kar se je 27. Xl. l. l. zgodilo v Št. Pavlu, se lahko zgodi jutri v Pliberku, Velikovecu, Mariboru, Marenbergu, Ptuj, Šoštanj, Rogatecu, Slov. Gradcu, Ljutomeru, Kočevju, Konjicah ali v Laškem trgu, kjer še vedno nemški nacionalsci sede na najlepših mestih, dočim morajo slovenski notarski kandidati čakati po 13 let, da pridejo končno za notarja v Senožeče, Lož ali Kranjsko goro. Nemci so takoj odstranili vse nemce iz privatnih, kakor tudi iz javnih služb, mi pa v svoji popustljivosti gojimo na prsih gade v osebah nemških nacionálnih notarjev, ki so voditelji posilinenstva in nemškutarstva na naših narodnih mejah in ki čakajo ugodne prilike, da organizirajo napade na nas, kot je storil to nemški notar v Št. Pavlu. Slovenski notarji! Ako imate kaj narodnega ponosa in časti, dvignite svoj glas in pridružite se svojim mlajšim kolegom ter zahtevajte, da se sklep narodne vlade, glasom katerega se ima odpustiti vse uradništvo nemške narodnosti, raztegne tudi na nemške notarje, ki so našemu narodu veliko bolj nevarni in škodljivi, kot kak podrejeni uradnik. Ne samo naši stanovski interesi, temveč v prvi vrsti koristi našega naroda zahtevajo, da so do prvih volitev vsa gorenja notarska mesta na narodnih mejah zasedena po najbolj radikalnih slovenskih notarjih, ki ne bodo samo pravni pomočniki in učitelji našega naroda temveč v prvi vrsti tudi njegovi narodni voditelji in organizatorji. Za slučaj pa, da merodajni faktorji in sicer v prvi vrsti ljublj. in celjska notarska zbornica ne storite svoje dolžnosti, potem pa vedite, da vas ne čaka samo sodba vaših mlajših kolegov, temveč vsega slovenskega naroda, katerega so nemški notarji dovolj dolgo kot pijavke izsesavali in ga ugonabljali, porablja joči od Slovencev prislužen denar za nemška bojna društva.

Kavarno Kazino v Ljubljani bo v kratkem otvoril goriški Slovenec g. Josip Ivančič.

Ni ubežnik. Enoletni prostovoljec desetnik Ignacij Kavac je bil pomotoma razglašen v časnikih kot dezertir. Poslan je bil v bolnico po zdravniku jeseniške posadke. Pri tem se pa njegov odhod pri stotnji ni naznanil, kar je povzročilo sum, da je dezertiral. Nahaja se v Jugoslovanski bolnici kot bolnik.

Kako postopajo v Sarajevu z navijalci cen. Policijsko ravnanje v Sarajevu je kaznovalo tri mesarje z globo 5000, 500 in 300 kron, ker so prodajali meso nad maksimalnimi cenami. Pri nas pa vsakdo lahko poljubno navija cene. In vendar smo v isti državi!

Uradništvo denarnih zavodov. Dne 9. februarja t. l. se vrši v Mali dvorani Narodnega doma v Ljubljani enketa uradništva vseh slovenskih denarnih zavodov. Dnevni red zborovanja je: A. 1. Razmotrivanje o položaju uradništva slov. denarnih zavodov za časa vojne. 2. Predlogi glede izboljšanja tega položaja: a) ureditev plač, ki naj odgovarjajo obstoječim gospodarskim razmeram; b) ureditev službenega razmerja na podlagi demokratskih in socialnih načel potom zakonodaje. 3. Izpolnitev stanovske organizacije. 4. Raznoterosti. B. 5. Občni zbor strokovne skupine. Začetek zborovanja ob 9. uri dopoldne, nadaljevanje ob pol 3. uri popoldne.

Našla se je vsota denarja. Dobi se na Tižski cesti, št. 8. l. nadstropje od 12—1 ure opoldne.

Moda. Ker se zadnji čas zahteva, naj se uvede namesto nemške jugoslovanske moda se bo g. Potocnik, krojaški mojster za dame in gospode

v Ljubljani, Šelenburgova ulici šte. 6 peljal letošnjo sezono v Švico in Francosko, da nam prinese francosko modo. Poročal bo potem vsako sezono natančno o ženski in moški modi, ko se uredijo razmere. Njegova soproga, ki je bila štiri leta voditeljica damske akademije za modo v Curihi, bo ustanovila v Ljubljani lasten zavod za modo za dame in gospode za celo Jugoslavijo.

Društvene vesti.

Društvo slovenskih obrtnikov je imelo v četrtek, dne 30. januarja 1919 ob 5. uri popoldne svojo sejo v mestni posvetovalnici. Načelnik g. Franchetti Engelbert je v obširnih besedah razložil velik pomen društva obrtnikov. Društvo bo služilo le interesom obrtništva, skrbelo za povzdigo in razvoj obrti v celi Sloveniji. Za tajnika društva je bil izvoljen g. Martinčič, ključavničarski mojster, za blagajnika pa g. Fran Stare, slikarski mojster. Društvo bo skrbelo v vsakem oziru za interese članov. Članarina v znesku 12 kron letno, se bo pobirala od članov po zadruhu. Društvo bo izdajalo svoj strokovni list, ki bo prinašal članke o vseh panogah obrti in o najnovejših napredkih na polju obrti. Z ozirom na naredbo Deželne vlade za Slovenijo radi upeljave osemurnega delavnega časa, je zavzelo društvo stališče, da nikakor ne kaže raztegniti te naredbe na panoge obrti. Ker sedanjí čas mora biti za nas čas dela, da bomo mogli preskrbeti prvič nas same z najpotrebnejšimi stvarmi, a pozneje pa konkurirati z drugimi na zunaj. Načelnik gosp. Franchetti je opozoril koncem seje, da naj g. e. d. vsak obrtnik na to, da bo organiziran v društvu. Kajti v sedanjih časih je močna organizacija obrtnikov ona sila, ki bo dovedla našo obrt do viška razvoja in napredka.

Akademski Dom v Zagrebu je v glavnem urejen. Odbor je rešil vse došle prošnje, novih prostora ni mogoče več sprejemati. Glede na to, da je začasno v Akademskem Domu prostora le za 150 dijakov, se je moral odbor ozirati v prvi vrsti na one dijake, ki morajo biti na vsak način pri predavanjih osebnih navzoči, torej na medicince, filozofe, šumarske akademike. Prosilci teh strok dolo obvestilo po dopisnicah; pod kakimi pogoji so sprejeti v Akademski Dom; razentega se dolo informacije v društvenem tajništvu v Ljubljani, Franciščanska ul. 2, in v Akademskem Domu v Zagrebu. Vsi tisti, ki so sprejeti v Akademski Dom, morajo prinesiti s seboj najmanj po dve rjuhi in potrebne brisače. Polna oskrbnina (stanovanje, kosilo, večerja) stane za enkrat 200 kron mesečno. Pravniki v za enkrat še ne moremo sprejeti v Dom, pač je tistim, ki pojdejo kljub temu v Zagreb zagotovljeno kosilo in večerja v dijaški menzi, za kar dolo pri društvu upravitelju, g. Franu Križaniču v Akademskem Domu v Zagrebu, Kaptol št. 16. In sicer deloma brezplačno, deloma proti polnemu 160 kron, oz. delnemu plačilu 80 kron. Oni, ki so sprejeti v Akademski Dom, naj gredo takoj v Zagreb. Kdor do 15. februara ne pride v Zagreb, izgubi mesto. Kakor hitro bo mogoče pripraviti in urediti še nadaljne prostore, se bodo v Dom sprejeli tudi pravniki in sicer v prvi vrsti begunci in tisti, ki stoje tik pred izpiti.

Odbor.

Drobne vesti.

Malone vsi francoski listi še vedno protestirajo proti priključitvi Nemške Avstrije Nemčiji, ker bi Nemčija s tem dobila en in pol milijona vojakov več, kar bi bila nevarnost za Francijo. — Dunajsko vseučilišče so včeraj zopet otvorili. — V Nemčiji se še vedno nadaljujejo boji med špartakovci in vladnimi četami. — Glasom Čehoslov. tisk. urada poročajo: „Times“ iz Helsingforsa: Boljševiški, v Petrogradu objavljen komunike poroča, da so vsled sklepa posebnega komiteja ustrelili velikega kneza Pavla Aleksandereviča, strica carjevega Nikolaja Nikolajeviča, njegovega nečaka Emitrija Konstantinoviča, njegovega brata Jurija Mihajloviča, velikega kneza Aleksandroviča in njegovo soprogo carjevo sestro. — Iz Italije v Švico dospeji potniki pripovedujejo, da so v Milanu in Turinu bile velike demonstracije delavcev. Prišlo je do spopadov. Doslej se še ni posrečilo vspostaviti reda. Tudi v Genovi vlada veliko razburjenje. — Čehoslov. tisk. urad poroča iz Sofije, so bivšega kralja Ferdinanda aretirali in da ga postavijo pred mednarodno sodišče. — Split, 3. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Delegat države SHS na mednarodni konferenci, dr. Josip Smolaka je došel v Pariz. — V zaderski občini je bilo dosedaj aretiranih 130 Jugoslovancev iz političnih razlogov, največ duhovnikov in učiteljev. Nekateri so odvedli v Italijo. Čuje se, da je škof dr. Pulišič vsled

italijanskega pritiska na duhovščino predložil sv. stolici ostavko, ki pa ni bila sprejeta.

Zadnje vesti.

Boj za osemurni delavnik na Hrvaškem.

Zagreb, 4. febr. (Izv. por.) Sinoči se je vršila v Zagrebu seja zastopnikov vseh delavskih organizacij. Sklenili so, da demonstrirajo v četrtek vsi hrvaški delavci za uvedbo osemurnega delavnika. Po celi deželi naj počiva v svrhu manifestacije vse delo za dve uri.

Pogajanja radi razdelitve ogrske poštne hranilnice.

Zagreb, 4. febr. (Izv. por.) Kakor poročajo, so dovedla pogajanja v Budimpešti med hrvaškimi in madžarskimi zastopniki v zadevi razdelitve poštne hranilnice do ugodnih rezultatov. V najkrajšem času bo osnovana v Zagrebu samostojna hrvaška poštna hranilnica, dočim bo madžarska hranilnica ustavila svoje delovanje za ozemlje SHS.

Zakaj ne napravijo konca Radićevemu hujskanju?

Naš zagrebški poročevalec nam je včeraj sporočil o neverjetnem hujskanju Stipe Radića na zborovanju takozvane hrvaške seljačke stranke minulo nedeljo. Stipe Radić je javno nevaren človek. V normalnih časih tak človek ne bi mogel škodovati, a nikakor ne gre, da bi se sedaj, ko je javno mnenje itak že dovolj razburjeno, pustilo, da tak človek neovirano nadaljuje svojo zastrupljajočo raboto. Če kedaj, se morejo na naše sedanje razmere uporabiti Cavoursove besede, da se svoboda ne da doseči s svobodo. Interes samoohrane naše mlade državnosti zahteva, da se takim elementom onemogoči, da bi delali še dalje zmešnjavo.

Važna Wilsonova izjava v francoski zbornici.

Pariz, 4. febr. (Lj. k. u.) Wilson je imel v francoski zbornici govor, v katerem je med drugim izjavil: Vladarji sveta so doslej mislili vedno le na odnose med vladami in so pri tem pozabljali na odnose med narodi. Sedaj vedo, da je edina pot, do varnosti ta, da so v primeru, ako bi bila ogrožena Francija ali kak drug narod, ostali narodi pripravljeni, braniti ogrožene narode.

Mednarodni socialistični kongres.

Bern, 3. febr. (Lj. k. u.) Danes je bil tu otvoren mednarodni socialistični kongres. Zastopanih je 22 držav po 80 delegatih. Albert Thomas (Francija) je kritiziral postopanje nemških socialistov. Predlaga resolucijo proti boljševizmu. Weiss (Berlin) je branil nemške socialiste.

Listnica upravnistva.

Naročnike, ki jim je koncem januarja potekla naročnina, uljudno prosimo, da jo takoj obnovijo. Ker se nimamo poštne poloznice, vpošljite naročnino po naznaki in pripisite na odrezku tudi evidenčno številko pošte, ki jo ima vsak naročnik na svojem naslovu. Pripisite tudi „star“ ali „nov“ naročnik, s tem nam vknjiževanje zelo olajšate.

Naslovi so sedaj vsi dotiskani in ako kateri ni pravilen, prosimo, da nam to takoj javite, da popravimo.

Kdor želi, da mu spremenimo naslov, mora naznaniti ne le svoj novi, temveč tudi stari naslov, na katerega je doslej dobival list.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.*

V „Slovenskem narodu“ št. 21. sem objavil, da sem se zaročil z gosp. Anico Tavčar iz Škofje Loke. Dne 27. januarja 1919 je gosp. Anica Tavčar v inseratnem delu „Slovenskega naroda“ priobčila pod naslovom „Preklic“ notico, da je neresnično, da bi se z menoj zaročila.

* Uredništvo ne prevzame za „Poslana“ nobene odgovornosti.

Nočem preiskovati, če je gosp. Anico Tavčar k temu preklicu napotil namen, mene, ki sem za njo, kot je to znano najinim znanec, doprinesel v vsakem oziru ogromne žrtve, javnemu posmehu izročiti.

Ker pa nočem, da bi javnost v meni videla lažnika, hočem ugotoviti sledeča dejstva:

1. Ljubzensko razmerje med menoj in gosp. Anico Tavčar traja že nepretrgano od leta 1916 naprej.

2. Ker omenjena gosp. nima nikakega premoženja, sem ji kupil in nabavil kot njen zaročenec vse, kar je potrebovala, kot perilo, obleke, klobuke, čevlje itd. Z jedno besedo oblekel sem jo elegantno od nog do glave. Vse to sem storil le radi tega, ker sva si obljubila zakon in, ker sem živel v trdnem prepričanju, da postane moja žena.

3. Daroval sem ji tudi zlatino, briljante prstane in ženski nakit in ji dajal denar v gotovini.

4. Kupil sem poročne prstane in ji te 22. januarja 1919 izročil. Ta dan sva si prstane zamenjala in si slovesno eden drugemu obljubila, da se v maju vzameva in sva si večno ljubzen prisegla.

Na podlagi teh dejstev naj si oni, ki se za nju zanimajo, vstvarijo sodbo, ali je moja objava, da sem se zaročil z gđ. Anico Tavčar opravičena ali ne.

Ljubljana, dne 3. februara 1919.

Ludvig Roth.

Intelligenten mladenič se želi seznaniti z gospodično, ki ima veselje do plesa. Ponudbe, če mogoče s sliko na pošto ležeče „K E 73“. 345 2-1

Krepkega dečka, poštenega, sprejme trgovino, govinu s kolesi A Gorec Ljubljana Mar. Ter. c. 14. 346 2-1

Za hišnika grem, če dobim stanovanje v sredi mesta. Ponudbe na upravnistvo pod „Vesten in marljiv“. 348 5-1

Dve gospodični na deželi nastavljeni želita samo vsled dolgega časa, v nobeno drugo svrhu in brez vsakih namenov živahno korespondenco z intelligentima gospodoma. Naslov pove upravnistvo pod „Mlinarjeva“ in „Kovačeva“. 362 3-1

Vinski kamen približno 200 kg se po ugodni ceni proda. Naslov pove I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod Beseljak & Rožanc. 354

Vajenca ki se hoče učiti mehanike in trgovine s pisalnimi stroji, sprejme Franc Bar, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5. 353 4-1

Mala trgovska hiša v jako prometni ulici v Ljubljani se proda. Naslov pove upravnistvo. 359 5-1

2 novo opremljenih sob pohištvo se proda Pojasnila v anončni pisarni Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 357 1

Proda se takoj enonadstropna moderno urejena hiša z velikim vrtom v Rožni dolini št. 217. Vila „Fani“ poleg restavracije „Rožna dolina“. Natančneje se izve pri Franc Kuncu, fotografu, Wolfova ulica št. 6. 356 3-1

2 pnevmatiki plašča 30x2 (750x50) nova ali dobro ohranjena kupim. Pismene ponudbe pod „Pnevmatika 750“ na upravnistvo. 355 2-1

Iščem proti dobri nagradi stanovanje, obstoječe iz 3-4 sob s kuhinjo, električno razsvetljavo (in če mogoče z vrtom) in sicer meblirano ali nemeblirano s 1. marcem 1919. Cenj. ponudbe pod „E. K.“ na upravnistvo lista. 358 3-1

Posestvo v Ljubljani z velikim dvoriščem in gospodarskim poslopjem se odda s 15. marcem v najem za 5 let. Kje, pove upravnistvo. 337 3-1

Kupi se večja množina čistega meda. Ponudbe z navedbo cene na upravo Jugoslavije pod „Med 556“ Ljubljana. 352

Operacijska kaseta in flauta se po ugodni ceni proda. Naslov pove „I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod“ Beseljak & Rožanc. 351

Gostilna se sprejme v najem v Ljubljani ali v okolici. Ponudbe pod „Gostilna“. 334 10-1

Fotografične aparate, že rabljene vrnjene s poljubno optiko v vsaki velikosti se kupi. Cenjene ponudbe z natančnimi navedbami pod „Photo“ na Anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/I. 333 10-1

Vila na Bledu novozgrajena, 1 nadstropna, v pritličju z lokali, primerljivi za trgovino, gostilno ali obrt, z vrtom, se za 65.000 K proda. Ponudbe na upravnistvo pod E. F. 1-175. 306 4-3

Vojno posojilo ter rumunski denar kupi trgovska agentura po najvišem kursu Trgovska agentura, Sodna ulica št. 5/I. 340 10-1

Javna dražba

pohištva, oblek in srebrnine bo dne 13. t. m. ob 10. dopoldne pri „Balkanu“ na Dunajski cesti.

Resna ženitna ponudba!

Boljša vdova brez otrok, v 37 letu, z nekaj premoženja, želi znanja v svrhu ženitve z boljšim gospodom. Vajena vseh del dobre in skrbne gospodinje in ima posebno veselje do trgovine ali obrti kakor tudi do vodstva kmetijstva. Le resne ponudbe ako mogoče s sliko, ki se vrne, do 15. t. m. na upravnistvo pod šifro „Dobra gospodinja“.

Izjava.

Jaz Neža Hren iz Dol. Križal preklicem s tem žaljiva očitanja, izrečena o Veroniki in Amaliji Mrvar iz Mal. Reberc 5, »pri Farazinčku«, češ da ste moje vino kradli itd., kar obžalujem s tem in se jima zahvaljujem, da sta odstopili od tožbe pod U 5/19.

Žužemberk, dne 31. januarja 1919.

Hren Neža I. r.

Pozor! INVALIDI! Pozor!

S 1. svečanom sem otvoril v Ljubljani, Sv. Petra cesta 28 svojo trgovino in delavnico, kjer bom izdeloval vse ortopedične aparate, umetne noge in bandaže kakor tudi vsa v to stroko spadajoča dela. — Za obilno naročitev se priporoča

Gjuro Besednik, ortopedični bandažist.

Istotam se sprejme tudi vajenec iz boljše hiše.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštanskim paketima od 20 kg po dnevni cijeni.

Ia kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

Ia kavin nadomjestak u paketima 1/4kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 295 20-4

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.